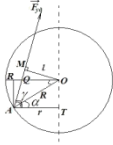

МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ РУХУ СФЕРИЧНОГО ТІЛА

Сердюк Є.О.

Григоренко К.В.

Черкаський інститут пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля
НУЦЗ України

Знайдемо плече сили удару у випадку, якщо вона направлена довільно. У подальшому довжина плеча буде використана для знаходження момента сили і кутової швидкості. Для цього позначимо через l – шукане плече, R – радіус м'яча, r – відстань від точки прикладання сили до осі обертання, $F_{y\delta}$ – сила удару; α – кут між радіусом м'яча і віссю; γ – кут між $F_{y\delta}$ і r . Подальший розв'язок задачі виконано за допомогою інтерактивного середовища для програмування MathLab. Для чисельного експерименту вихідні дані розбиті на дві групи: сталі та варіаційні.

Сталими величинами будуть маса м'яча $m=0,44$ кг та радіус $R=0,102$ м.

Варіаційні вихідні дані: початкова швидкість (розглянемо два випадки – 35 м/с та 20 м/с), кут α (два значення – 48° та 80°), кут β (60° та 90°), а також сила Магнуса F_M . Для обертальної кулі (м'яча) вона знаходиться по формулі [1]:

$$F_M = 0.5\rho v^2 S k, \quad (1)$$

де $\rho=1,225$ кг/м³ – густина повітря, v – варіаційна швидкість м'яча, $S=\pi R^2=0,032$ м² – поперечна площа футзального м'яча зі стандартним радіусом $R=0,102$ м, k – сталий коефіцієнт, який залежить від кутової швидкості обертання м'яча і швидкості v його руху; значення коефіцієнта k при русі у повітрі $0,1 \leq k \leq 0,6$, крок зміни коефіцієнта $0,1$. Отже, сила Магнуса в залежності від швидкості v руху м'яча і коефіцієнта k варіюється в межах $0,00196v^2 \leq F_M \leq 0,01176v^2$ з кроком $0,00196 v^2$.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аппель П. Теоретическая механика. Том первый. Статика. Динамика точки. – М.: Физматгиз, 1960. – 516 с.